

datum: 23 juli 2024

e-mail: h.vansteijn@debilt.nl

bijlage: -

uw kenmerk:

doorkiesnr.:

afdeling: RO, Stedenbouw & Omgevingsrecht

ons kenmerk:

contactpersoon:

onderwerp: Wijziging Bkl ontheffingsmogelijkheid

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij treft u aan de reactie namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Bilt in het kader van de consultatie van een ontwerpbesluit waarmee het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) wordt gewijzigd, in verband met de aanwijzing en begrenzing van UNESCO-werelderfgoederen en een ontheffingsmogelijkheid voor gedeputeerde staten in verband met de uitzonderlijke universele waarde van werelderfgoederen. Het college onderschrijft het belang van decentrale afwegingsruimte in relatie tot de getrapte instructieregels ter bescherming van het werelderfgoed.

De Omgevingsverordening provincie Utrecht omvat een instructieregel instandhouding en versterking (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies (Artikel 7.3) en vermeldt in artikel 7.5 voorwaarden waaronder Gedeputeerde Staten ontheffing kunnen verlenen van deze instructieregel.

De Toelichting op de Omgevingsverordening stelt ten aanzien van artikel 7.5 het volgende: "Het is mogelijk om bij gedeputeerde staten een ontheffing van de instructieregel in artikel 7.3, lid 1 te vragen. Dit is bedoeld voor situaties waarbij de instructieregel leidt tot een onevenredige belemmering van de uitoefening van een taak of bevoegdheid. Dit artikel legt het begrip 'onevenredige belemmering' verder uit en bevat beoordelingsregels voor gedeputeerde staten. Bij een aanvraag tot ontheffing toetsen gedeputeerde staten of aan de voorwaarden sub a tot en met d is voldaan. Ontheffing kan worden verleend als er een groot maatschappelijk belang aan de orde is, zoals de nationale veiligheid bij een dijkverzwaring of de aanleg van noodzakelijke verkeersinfrastructuur, en de activiteit niet op een andere plek kan worden uitgevoerd. Daarnaast moeten er op de locatie van de aantasting genoeg maatregelen worden genomen die de overgebleven uitzonderlijke universele waarde versterken, zodat de negatieve gevolgen van de aantasting worden gecompenseerd."

Artikel 7.3 Omgevingsverordening provincie Utrecht is gebaseerd op de medebewindstaak van de provincie van artikel 7.4 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (zie de toelichting op artikel 7.3 Ov). In artikel 7.4 Bkl staat dat bij omgevingsverordening de kernkwaliteiten van het werelderfgoed nader worden uitgewerkt (lid 2) en dat bij omgevingsverordening regels worden gesteld over regels in omgevingsplannen en projectbesluiten in het belang van de instandhouding en versterking van de kernkwaliteiten van de werelderfgoederen. In het vierde lid van artikel 7.4 Bkl is bepaald dat de bij omgevingsverordening te stellen regels in ieder geval inhouden dat geen activiteiten worden toegelaten die de kernkwaliteiten aantasten. De instructieregel van artikel 7.3 Ov is gegeven in het belang van de instandhouding en versterking van het werelderfgoed, maar daarmee is niet gegeven dat ontheffing van de instructieregel, waarbij tevens wordt voorzien in compenserende maatregelen in de vorm van versterking van de (resterende) uitzonderlijke universele waarde van dat werelderfgoed, niet op deze zelfde wettelijke grondslag zou kunnen steunen.

De wetsgeschiedenis van artikel 7.4 Bkl noch de toelichting op die bepaling laat zien dat de mogelijkheid van uitzondering c.q. ontheffing ontbreekt in relatie tot de nadere uitwerking van de kernkwaliteiten en de regels in het belang van de instandhouding en versterking. Dat geldt eveneens voor de voorganger van artikel 7.4 Bkl, artikel 2.13.4 Barro (Besluit algemene regels ruimtelijke ordening), die inhoudelijk gelijklopend was, terwijl eveneens uit de totstandkoming van artikel 7.4 Bkl blijkt dat geen beleidswijziging is beoogd. Dit zo zijnde, is

wat het college van burgemeester en wethouders betreft de vraag waarom nu een ontwerp voor wijziging van het Bkl in consultatie is gebracht dat een (aanvullende) ontheffingsbevoegdheid voor Gedeputeerde Staten introduceert waarmee ook (enige) decentrale afwegingsruimte wordt geboden in relatie tot het werelderfgoed.

Het college vraagt zich af wat de meerwaarde van het voorgestelde lid 5 van artikel 7.4 Bkl is en hoe de hiermee beoogde bevoegdheid zich verhoudt tot de mogelijkheid die al wordt geboden door artikel 2.32 eerste lid Omgevingswet, om bij een instructieregel in de zin van artikel 2.22 Omgevingswet (zoals artikel 7.3 Omgevingsverordening) te bepalen dat GS ontheffing kunnen verlenen van de betreffende instructieregel. In het vijfde lid van artikel 2.32 Omgevingswet is bepaald dat een ontheffing zoals hier bedoeld alleen wordt verleend als de uitoefening van de taak of bevoegdheid waarvoor ontheffing wordt gevraagd onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot het belang dat wordt gediend met de regel waarvan ontheffing is gevraagd. De belangenafweging die op grond van artikel 7.5 Ov moet worden gemaakt, sluit aan bij deze voorwaarde. Het college van burgemeester en wethouders van De Bilt spreekt in dit verband zijn bezorgdheid uit dat de voorgestelde toevoeging van het vijfde lid aan artikel 7.4 Bkl ten koste zou kunnen gaan van de mogelijkheden die reeds worden geboden door artikel 2.32 Omgevingswet. Het behoeft geen betoog dat de mogelijkheden die worden geboden door de Omgevingswet niet bij algemene maatregel van bestuur kunnen worden bekort. Dit klemmt te meer omdat momenteel onduidelijk is hoe de afwegingsruimte die het vijfde lid van artikel 7.4 Bkl zou bieden in de praktijk zal uitpakken en gevreesd dient te worden dat de voorgestelde nieuwe ontheffingsmogelijkheid in het Bkl slechts in zeer beperkte mate een oplossing zal bieden voor de grootschalige ontwikkelopgaven waar de regio voor staat.

Het verdient in relatie tot de bestaande mogelijkheid voor ontheffing door GS nog opmerking dat in elk geval ook in de Omgevingsverordening Gelderland is voorzien in een ontheffingsmogelijkheid van de daarin opgenomen instructieregels aangaande de bescherming van de Nieuwe Hollandse Waterlinie onder vergelijkbare voorwaarden als verwoord in artikel 7.5 Ov (zie artikel 1.6 en 1.7 Omgevingsverordening Gelderland). Ook de omgevingsverordening NH2022 kent de mogelijkheid van ontheffing c.q. afwijking van de instructieregels die zijn gegeven ter bescherming van de NHW (zie artikel 6.62 OV NH2022).

Hoogachtend,

College van burgemeester en wethouders van de gemeente De Bilt, namens deze,

de secretaris,

R. van Netten

